

TALABALAR FAOLIYATIDA BADIY IJODIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Saparov Farhod O'razbayevich,

Jizzax davlat pedagogika universiteti mustaqil tadqiqotchisi.

<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0007-3308-6436>

saparovfarhod79@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.54613/ku.v19iB.1863>

MAQOLA HAQIDA/ О СТАТЬЕ

Qabul qilindi: 2-oktabr 2026-yil

Tasdiqlandi: 5-oktabr 2026-yil

Jurnal soni: 19-B

Maqola raqami: 29

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА

badiiy ijodiy tafakkur, ijodkorlik, ijodiy fikrlash, talaba, zamonaviy yondashuv, kreativlik, tasavvur, empatiya, badiiy obraz, loyiha faoliyati, AKT, innovatsion pedagogik texnologiyalar

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Maqolada badiiy ijodiy tafakkur tushunchasiga ta'rif berilgan. Ijodiy tafakkurning asosiy xususiyatlari ko'rib chiqilgan hamda talabalar faoliyatida badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari bo'yicha tavsiyalar berilgan. Shuningdek, badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishda individuallashtirish, loyiha faoliyati, fanlararo integratsiya, jamoaviy ijodiy faoliyat, innovatsion pedagogik texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati yoritilgan. Maqolada talabalarning badiiy faoliyat jarayonida mustaqil qaror qabul qilishi, estetik hodisalarni shaxsiy nuqtayi nazardan talqin etishi va o'z ijodiy mahsulotini tanqidiy baholash ko'nikmalarini shakllantirish masalalariga ham e'tibor qaratilgan. Shuningdek, ijodiy muhitni tashkil etish, talabalarning individual qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash hamda badiiy tajribani amaliy topshiriqlar bilan boyitishning pedagogik imkoniyatlari ochib berilgan. Taklif etilgan yondashuvlar bo'lajak mutaxassislarining estetik dunyoqarashini kengaytirish, o'ziga xos badiiy ifoda uslubini shakllantirish va ijodiy faoliyatga ongli munosabatini mustahkamlashga yo'naltirilgan.

ABOUT THE PAPER

Accepted: 2 October 2026

Approved: 5 October 2026

Volume: 19-B

Paper number: 29

KEYWORDS

artistic and creative thinking, creativity, creative thinking, university student, contemporary approach, imagination, empathy, artistic image, project-based learning, information and communication technologies (ICT), innovative pedagogical technologies

ANNOTATION

The article defines the concept of artistic and creative thinking and examines its principal characteristics. It provides recommendations on contemporary approaches to developing artistic and creative thinking among university students. Particular attention is paid to the importance of individualization, project-based learning, interdisciplinary integration, collaborative creative activities, innovative pedagogical technologies, and information and communication technologies in fostering students' creative potential. The article also explores the development of students' abilities to make independent decisions during artistic activities, interpret aesthetic phenomena from their own perspectives, and critically evaluate their creative work. Furthermore, it highlights the pedagogical potential of creating a supportive creative environment, encouraging students' individual interests, and enriching artistic experience through practical assignments. The proposed approaches aim to broaden future specialists' aesthetic outlook, help them develop their own artistic modes of expression, and strengthen their conscious engagement in creative activities.

Kirish

Bugungi kunda talabalar faoliyatida badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvi nimaga asoslanishi borasida gap ketganda, biz shunga urg'u bera olamizki, bu jarayonda individuallashtirish, loyiha faoliyatini amalga oshirish va raqamlashtirish muhimligi bilan ajralib turadi. Eng asosiysi shundan iboratki, talabalar faoliyatida badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirish ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va nostandart vazifalarni fanlar integratsiyasiga loyihalar kiritish, jamoaviy ijodiy faoliyatni yo'lga qo'yish va innovatsion pedagogik usullardan foydalanish orqali amalga oshirilib boriladi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida talabaning faqat tayyor bilimlarni o'zlashtirishi yetarli emas. Ta'lim oluvchi mustaqil fikrlash, muammoni turli nuqtayi nazardan ko'ra olish, mavjud bilimlarni yangi vaziyatlarga tatbiq etish, badiiy obrazlar yaratish va o'z g'oyalarini ijodiy ifodalash qobiliyatiga ham ega bo'lishi zarur. Shu jihatdan badiiy ijodiy tafakkur shaxsning intellektual, estetik, hissiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlovchi muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Adabiyotlar tahlili

Badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirish masalasi psixologiya, pedagogika, estetika va san'at ta'limi doirasida o'rganilgan muhim ilmiy yo'nalishlardan biridir. Mazkur

muammoning nazariy asoslarini yoritishda L.S. Vigotskiy, J.P. Gilford, D.B. Bogoyavlenskaya, E.V. Eisner, K. Robinson, M.A. Runco, G.J. Jaeger va E.P. Torrance kabi olimlarning qarashlari alohida ahamiyatga ega. Ularning ilmiy izlanishlarida tasavvur, divergent fikrlash, ijodiy qobiliyat, badiiy tajriba va shaxsning intellektual rivojlanishi o'rtasidagi munosabatlar turli nuqtayi nazarlardan izohlangan.

L.S. Vigotskiy tasavvur va ijodkorlikning o'zaro aloqasini insonning mavjud tajribani qayta ishlashi hamda yangi obrazlar yaratishi bilan bog'laydi. Olimning fikricha, ijodiy faoliyat ilgari o'zlashtirilgan taassurot va bilimlarning yangicha birikishi asosida yuzaga keladi. Ushbu qarashlar talabalarda badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishda kuzatish, taassurotlarni to'plash, obrazli fikrlash va shaxsiy tajribani ijodiy faoliyatga yo'naltirish muhimligini asoslashga yordam beradi [1, 7–10-b.]. J.P. Gilford esa intellekt tuzilishini tahlil qilish jarayonida divergent fikrlashga alohida e'tibor qaratib, muayyan muammoga bir nechta yechim taklif qilish, g'oyalar xilma-xilligini ta'minlash va fikrlash moslashuvchanligini ijodiy salohiyatning muhim jihatlari sifatida talqin etadi [2, 433–456-b.]. Bu yondashuv badiiy topshiriqlarni faqat bitta to'g'ri javobni topishga emas, balki turli badiiy yechimlarni izlashga yo'naltirish zarurligini ko'rsatadi.

D.B. Bogoyavlenskaya ijodiy qobiliyatlar psixologiyasini o'rganish orqali ijodkorlikni tayyor ko'rsatmalarni bajarish bilan cheklab bo'lmashligini, shaxsning mustaqil intellektual faolligi va muammoni chuqur anglashga intilishi ham muhim ekanini yoritadi [3, 5–12-b.]. Mazkur nazariy yondashuv talabalarning ijodiy faoliyatida mustaqil izlanish, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va shaxsiy tashabbusni qo'llab-quvvatlashga asos bo'ladi. T. Mahmudovning estetika va ma'naviy qadriyatlarga oid qarashlari esa badiiy ijodning insonning estetik munosabati, ma'naviy dunyosi va go'zallikni idrok etishi bilan bog'liq jihatlarini anglashda ahamiyatlidir [4]. A. Abdullayevning go'zallikni anglash va estetik ehtiyojlarga doir qarashlari ham badiiy tafakkurni shakllantirishda estetik idrokning o'rnini belgilash uchun muhim nazariy yo'nalish bo'lib xizmat qiladi [5].

E.V. Eisner san'atning inson tafakkuri va bilish jarayonlariga ta'sirini tahlil qilib, badiiy faoliyatni shaxsning dunyoni anglash, tajribani mazmunli shakllantirish va fikrni turli vositalar orqali ifodalash imkoniyatlari bilan bog'laydi [9]. Uning yondashuvi badiiy ijodiy tafakkurni faqat san'at asari yaratish ko'nikmasi bilan chegaralamasdan, balki idrok etish, talqin qilish, muqobil yechimlarni izlash va estetik qarorlar qabul qilish jarayoni sifatida o'rganish zarurligini ko'rsatadi. K. Robinson ijodkorlikni ta'lim jarayonida rivojlantirilishi mumkin bo'lgan salohiyat sifatida talqin etib, o'quvchilarning individual qiziqishlari va qobiliyatlarini qo'llab-quvvatlashga e'tibor qaratadi [10]. Ushbu qarashlar oliy ta'limda talabalarning shaxsiy tashabbusini rag'batlantirish, mustaqil ijodiy izlanishlari uchun sharoit yaratish hamda turli ifoda shakllaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish muhimligini asoslaydi.

M.A. Runco va G.J. Jaeger ijodkorlikning standart ta'rifini ishlab chiqishda originallik bilan bir qatorda yaratilgan g'oyaning maqsadga muvofiqligi va samaradorligini ham muhim mezon sifatida ko'rsatadi [11, 92–96-b.]. Mazkur yondashuv badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishda faqat noodatiy g'oyalarni ilgari surish emas, balki ularni mazmun, estetik qiymat va ifoda vositalari nuqtayi nazaridan baholash zarurligini anglatadi. E.P. Torrance ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash masalalarini o'rganib, ijodiy salohiyatni aniqlash hamda uni ta'limiy faoliyat orqali rivojlantirishga e'tibor qaratadi [12]. Bu qarashlar talabalarning ijodiy ishlarini baholashda yakuniy mahsulot bilan bir qatorda g'oya yaratish, izlanish, variantlarni sinash va o'z faoliyatini takomillashtirish jarayonlarini ham hisobga olish zarurligini ko'rsatadi.

Xalqaro miqyosda ijodiy tafakkurni rivojlantirish masalasi iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining PISA dasturi doirasida ham keng yoritilgan. Tashkilotning 2022-yilgi baholash doirasiga oid hujjatlarida ijodiy fikrlash g'oyalarni yaratish, ularni baholash va takomillashtirish bilan bog'liq kompetensiya sifatida izohlanadi [6]. OECD tomonidan e'lon qilingan Creative Minds, Creative Schools hisobotida esa ijodiy fikrlashning rivojlanishi ta'lim muhiti, pedagogik yondashuvlar, o'quvchilarning ijodiy faoliyatda ishtirok etishi va o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchi bilan bog'liq holda tahlil qilinadi [7]. Hisobotning maktab muhiti va ijodiy tafakkurga bag'ishlangan bobida ijodiy g'oyalarni ifodalash, ijodiy ishlar bilan shug'ullanish va fanlararo faoliyat uchun imkoniyat yaratishning ahamiyati alohida yoritilgan [8]. Ushbu xulosalar oliy ta'lim amaliyotida ham loyiha faoliyati, ijodiy topshiriqlar, hamkorlikdagi ishlar va raqamli vositalardan maqsadli foydalanishning nazariy asoslarini belgilashda foydalidir.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur maqolada talabalarda badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishning nazariy va metodik jihatlarini o'rganishda ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, umumlashtirish va tizimli yondashuv metodlaridan foydalanildi. Badiiy ijodiy tafakkurning asosiy xususiyatlari tasavvur, obrazli fikrlash, empatiya, ijodiy mustaqillik va nostandart yechimlar topish mezonlari asosida ko'rib chiqildi. Shuningdek, ta'limni individuallashtirish, loyiha faoliyati, fanlararo integratsiya, jamoaviy ijod va axborot-

kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari pedagogik nuqtayi nazardan tahlil qilindi. Mazkur yondashuvlar asosida talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodik tavsiyalar ishlab chiqildi.

Natijalar

Badiiy ijodiy tafakkur deganda biz qo'yilgan muammoga nisbatan nostandart yechimlarni izlab topish orqali badiiy obrazlar vositasida dunyoni maqsadli bilish jarayonini tushunamiz. Bunday yondashuv xayoliy idrok, tasavvur va hissiy tajribaga asoslangan bo'lib, haqiqatni noyob ijodiy mahsulotga aylantirishga imkon beradi. Badiiy ijodiy tafakkur orqali inson borliqni nafaqat mantiqiy, balki estetik va hissiy jihatdan ham anglaydi. Natijada mavjud voqelik yangi mazmun, obraz va shakllarda ifodalanadi. Masalan, Abdulla Oripovning "Onajon" she'rida insonning ona, Vatan, hayot, kamolot va ijodga bo'lgan munosabati chuqur badiiy obrazlar orqali ifodalanagan:

*Onajonim, balki men ham
Bir kun shavqqa to'larman.
Balki men ham aytganingday
Bir kun shoir bo'larman.
Kuylay desam hurmatingni
Ushbu kunda tilim lol.
Balki faqat shu sababli
Shoir bo'lsam ehtimol.
Balki sarsong-arosatda
Qolib ketmas bu tanim,
Kamolimni ko'rar balkim,
Yurtim, ona Vatanim.
Payti kelib to'lar bir kun
Paymona ham beomon.
Kuzatarlar meni ham so'ng
Senga tomon, sen tomon.
Balki u kun boshim uzra
Do'stlar bosh ham egadir.
O'sha damgi iqbolim ham,
Onajonim, sengadir [13, 125-b.].*

Mazkur badiiy parcha talabaning badiiy ijodiy tafakkurini rivojlantirish uchun muhim material bo'la oladi. Chunki unda obrazlilik, hissiylik, tasavvur, ramziylik, shaxsiy kechinma va ijodiy ifoda bir butun holda namoyon bo'ladi. Badiiy ijodiy tafakkurning asosiy xususiyatlari Bunday badiiy ijodiy tafakkurning asosiy xususiyatlari quyidagilar bilan xarakterlanadi:

Tasvirlash. Fikrlash mavhum tushunchalarda emas, balki haqiqatni aks ettiruvchi aniq hissiy tasvirlarda amalga oshiriladi. Talaba o'z fikrini obraz, rang, shakl, tovush, harakat yoki badiiy ifoda orqali namoyon etadi.

Subyektivlik. Bu muallifning real individual qarashlarida, shaxsiy hissiyotlarning asarda aks ettirilishi va asarning mazmuni shaxsiy hissiy tajribaga asoslanishida ko'zga tashlanadi. Bir xil voqea yoki hodisa turli talabalar tomonidan turlicha talqin qilinishi mumkin.

Sintez va transformatsiya. Shos kelmaydigan elementlarni birlashtirish, ularni yangi shakllarga aylantirish qobiliyatida namoyon bo'ladi. Talaba mavjud bilim va tasavvurlarni qayta ishlash orqali yangi badiiy g'oya yaratadi.

Empatiya. Ijodkor asarning mavzusini hissiyot ta'sirida tanlaydi va mazmunini badiiy vositalar orqali namoyon etadi. Empatiya boshqa insonning hissiy holatini tushunish, uning kechinmalarini his qilish va buni ijodiy mahsulotda ifodalash imkonini beradi.

Badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishda quyidagi bosqichlar muhim ahamiyat kasb etadi:

1. Taassurotlarni to'plash.
2. G'oyalarni o'ylab ko'rish.
3. G'oyalar ustida ishlash.
4. Yaratilgan asarni tekshirish va ommaga taklif qilish.

Mazkur bosqichlar ketma-ketligi talabaning ijodiy faoliyatini tizimli tashkil etishga xizmat qiladi. Dastlab talaba turli taassurotlarni kuzatadi, ma'lumot va obrazlarni to'playdi. Keyingi bosqichda u mavjud materiallar asosida yangi g'oyalarni shakllantiradi. G'oya ustida ishlash

jarayonida tanlash, taqqoslash, qayta ishlash va takomillashtirish jarayonlari amalga oshiriladi. Yakuniy bosqichda esa yaratilgan ijodiy mahsulot tahlil qilinadi va boshqalarga taqdim etiladi. Badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishning metodik asoslari Badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishda biz quyidagilarga amal qilishimiz kerak:

- badiiy fikrlay olish;
- badiiy ijodiy idrok qilishning ahamiyatini bilish;

- badiiy jihatdan asarning kelajagini tasavvur qilish;
- tanlangan mavzuga nisbatan empatiyani shakllantirish;
- amaliy faoliyatni faollashtirish;
- rasm chizish;
- musiqa bilan ishlash;
- ijro etish;
- she'r to'qish;

1-jadval.

Badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirish bosqichlari jadvali

Nº	Bosqich	Mazmuni	Talaba faoliyati	Kutiladigan natija
1	Taassurotlarni to'plash	Kuzatish, his qilish, ma'lumot yig'ish	Tabiat, san'at asari, adabiy manbalarni kuzatadi	Yangi obraz va g'oyalar shakllanadi
2	G'oyalarni o'ylab ko'rish	Turli fikr va variantlarni ilgari surish	Muammoni turli nuqtayi nazardan ko'rib chiqadi	Nostandart g'oyalar paydo bo'ladi
3	G'oya ustida ishlash	G'oyani qayta ishlash va takomillashtirish	Rasm, she'r, hikoya, loyiha yoki ijodiy mahsulot yaratadi	Ijodiy mahsulot shakllanadi
4	Tekshirish va taqdim etish	Natijani tahlil qilish va ommaga taqdim etish	O'z ishini himoya qiladi, refleksiya qiladi	O'z-o'zini baholash va ijodiy kompetensiya rivojlanadi

Badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishda tabiat bilan ishlash, san'at asarlarini tahlil qilish, badiiy obrazlarni yaratish va AKTdan foydalanish kabi usul va vositalardan foydalanish mumkin.

Xayoliy idrokni rivojlantirish. Dunyoni hissiy va yaxlit ko'rish, odatiy vaziyatlarda g'ayrioddiy jihatlarni payqash talabaning kuzatuvchanligi va tasavvurini rivojlantiradi. Masalan, tabiatdagi ranglar, shakllar va tovushlarni kuzatish asosida talaba o'zining yangi badiiy g'oyalarini shakllantirishi mumkin.

Ijodiy faoliyat va amaliyot. Tasviriy san'at, rasm, she'riyat, tabiatga chiqish, ijodiy mashqlar va amaliy topshiriqlar talabada ijodiy fikrlashni faol rivojlantiradi. Bunday faoliyat davomida talaba nazariy bilimlarni amaliy ijodiy mahsulotga aylantiradi.

O'yin faoliyati. Yangi rollarni kashf qilish uchun o'yin elementlaridan foydalanish, shakl va rang bilan tajriba

o'tkazish, rolli vaziyatlarni modelashtirish talabaning erkin fikrlashiga yordam beradi. O'yin jarayonida talaba xatodan qo'rqmasdan yangi g'oyalarni sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladi.

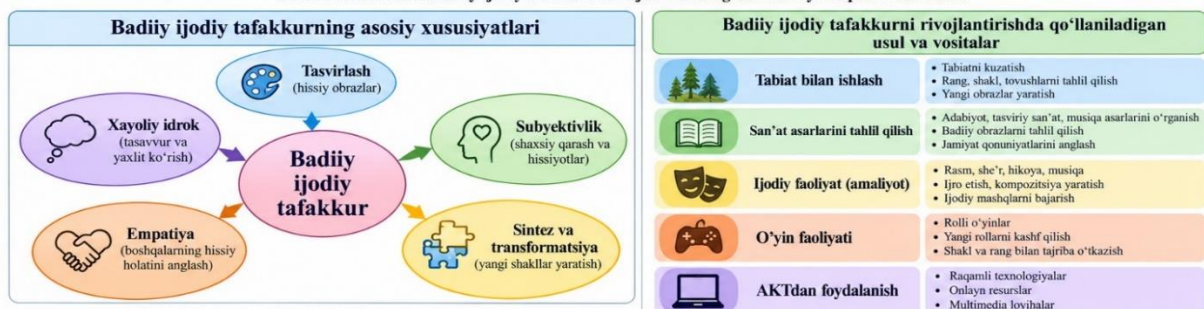
Badiiy tahlil. Vizualizatsiya va tafakkurni rivojlantirishga hissa qo'shadigan adabiyotlarni o'qish, san'at asarlarini tahlil qilish, jamiyat qonuniyatlarini o'rganish va badiiy obrazlarning mazmunini ochib berish talabaning tahliliy hamda ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Talabalarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish doimiy ravishda o'zining yangi imkoniyatlarini yaratadi. Bunga misol sifatida ijodiy tafakkurga ega bo'lgan insonning qiziqarli suhbatdosh bo'la olishini keltirishimiz mumkin. Shu bilan bir qatorda, bunday insonlarda hazil tuyg'usi, muloqot qobiliyatlari va nizolarni konstruktiv hal qilish qobiliyati ham rivojlanadi.

1-rasm

1-rasm. Talabalarda badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishning zamonaviy bosqichlari va modeli

2-rasm. Badiiy ijodiy tafakkurning tarkibiy xususiyatlari

Muhokama

Ijodiy tafakkur shaxsning faqat badiiy faoliyatidagi muvaffaqiyatini emas, balki uning ijtimoiy moslashuvi, kommunikativ kompetensiyasi va jamoada samarali faoliyat yuritish imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Shu sababli oliy ta'lim jarayonida badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishni faqat san'atga oid fanlarning vazifasi sifatida emas, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirishning muhim pedagogik vositasi sifatida qarash maqsadga muvofiq.

Nima uchun talabalarda badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirish kerak?

Bizning fikrimizcha, ongning ijodiy komponenti ustida olib boriladigan doimiy mashqlar quyidagi imkoniyatlarni yaratadi.

1. Qolipdan tashqariga chiqish. An'anaviy ishlash uslublari allaqachon o'z ahamiyatini yo'qotgandek bo'lsa-da, ularni takomillashtirish ustida ishlash ijodkor uchun yangi imkoniyatlarni yaratadi. Talabalarda ijodiy tafakkurni rivojlantirish murakkab muammolarga kutilmagan yechimlarni topishga, qiyinchiliklarni tezroq yengishga va samaraliroq ishlashga yordam beradi.

2. Muvaffaqiyatga erishish. Talabalarda badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirish olamni yangidan idrok etish, o'zining ijodiy va intellektual imkoniyatlarini namoyon qilish, ommaviy nutq so'zlash, o'z fikrini erkin ifodalash va jamoada munosib o'rin egallash kabi vazifalarni bajarishga yordam beradi.

3. Ma'naviy rivojlanish. Ijodkor shaxs fikrlash qolipidan tashqariga chiqib, kishilarni lol qoldiradigan ijodiy ishlarni amalga oshiradi. Ma'nan yuksalish insonning shaxsiyatiga to'liq ta'sir qilish orqali uni ilhomlantiradi, hodisalarga chuqurroq qarashga va atrofdagi olamni kengroq anglashga undaydi.

4. Qiziqarli bo'lish. Ijodkor shaxsda hazil tuyg'usi, muloqot qobiliyatlari va nizolarni konstruktiv hal qilish qobiliyati yuqori darajada rivojlanishi mumkin. Bunday shaxslar o'z g'oyalari, muloqot madaniyati va ijodiy yondashuvi bilan boshqalarda qiziqish uyg'otadi.

5. Aqlni rivojlantirish. Haqiqiy ijod bilan shug'ullanib, o'zida ijodiy tafakkurni rivojlantira olgan insonlarning intellektual salohiyati ham rivojlanadi. Ijodiy faoliyat kuzatuvchanlik, tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish, yangi g'oyalarni ilgari surish va mustaqil qaror qabul qilish kabi aqliy jarayonlarning faollashuviga xizmat qiladi.

2-jadval.

Badiiy ijodiy tafakkurning tarkibiy xususiyatlari

Xususiyat	Mazmuni	Rivojlantiruvchi faoliyat
Tasvirlash	Fikrni obraz va hissiy tasvir orqali ifodalash	Rasm, vizualizatsiya
Subyektivlik	Shaxsiy qarash va kechinmalarni ifodalash	Ijodiy esse, she'r
Sintez va transformatsiya	Turli elementlardan yangi obraz yaratish	Loyiha, kompozitsiya
Empatiya	Boshqalarning hissiy holatini anglash	Rolli o'yin, drammatizatsiya

Xulosa

Umuman olganda, talabalarda badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirish zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur jarayonni samarali tashkil etish uchun ta'limni individuallashtirish, loyiha faoliyati, fanlararo integratsiya, ijodiy topshiriqlar, jamoaviy faoliyat, o'yin texnologiyalari, badiiy tahlil va raqamli texnologiyalardan kompleks foydalanish zarur. Badiiy ijodiy tafakkur talabani nafaqat estetik didi va ijodkorligini, balki

mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarda nostandart yechim topishi, empatiyasi, muloqot qobiliyati va ijtimoiy faolligini ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu nuqtayi nazardan, oliy ta'lim jarayonida badiiy ijodiy tafakkurni rivojlantirishga yo'naltirilgan metodik tizimni takomillashtirish talabalarning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga tayyorgarligini kuchaytiruvchi muhim omil sifatida qaralishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте. – 3-е изд. – Москва : Просвещение, 1991.
2. Гильфорд Дж. П. Три стороны интеллекта // Психология мышления / под ред. А. М. Матюшкина. – Москва : Прогресс, 1965. – С. 433–456.
3. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей. – Москва : Академия, 2002.
4. Махмудов Т. Эстетика и духовные ценности. – Ташкент, 1993.
5. Абдуллаев А. Жажда прекрасного. – Ташкент, 1994.
6. OECD. PISA 2022 Assessment and Analytical Framework. – Paris : OECD Publishing, 2023. – DOI: <https://doi.org/10.1787/dfe0bf9c-en>.
7. OECD. PISA 2022 Results. Volume III: Creative Minds, Creative Schools. – Paris : OECD Publishing, 2024. – DOI: <https://doi.org/10.1787/765ee8c2-en>.
8. OECD. PISA 2022 Results. Volume III: Creative Minds, Creative Schools. Chapter 6: School Environment and

Creative Thinking. – Paris : OECD Publishing, 2024. – URL: https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-iii_765ee8c2-en/full-report/component-13.html (murojaat sanasi: 10.10.2026).

9. Eisner E. W. The Arts and the Creation of Mind. – New Haven : Yale University Press, 2002.

10. Robinson K. Out of Our Minds: Learning to Be Creative. – 2nd ed. – Chichester : Capstone, 2011.

11. Runco M. A., Jaeger G. J. The Standard Definition of Creativity // Creativity Research Journal. – 2012. – Vol. 24, No. 1. – P. 92–96. – DOI: <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.650092>.

12. Torrance E. P. Guiding Creative Talent. – Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, 1962.

13. Filologiya masalalari yosh tadqiqotchilar nigohida: ilmiy-uslubiy maqolalar to'plami // Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti. – Toshkent, 2022. – B. 125